

ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ

«Τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν» (Β' Κορινθ. ιγ', 9)

«Ἦν Θεοτόκον καὶ Μητέρα τοῦ Φωτός, ἐν ᾗμοις τιμῶντες μεγαλύνωμεν».

Τεύχος 53ον ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2020

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΦΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΩΣ

ΧΙΟΣ

Τοιχογραφίες Ἱ. Ν. Παναγίας «Κρήνας» (1287)
(ἐπάνω ἀριστερὰ ὁ Εὐαγγ. Μάρκος).

Ἦνερ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους
(1. Προσκύνημα Παναγίας Οἰνούσσων 22.8.2020).

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΝ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙ ΕΚΑΤΟΝ ΕΤΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΣ ΟΣΙΑΚΗΣ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΟΥ

1920 - 2020

«ΑΓΝΗ ΠΑΡΘΕΝΕ ΔΕΣΠΟΙΝΑ...»

Από τό Θεοτοκάριον τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου

ΟΙ ΣΤΙΧΟΙ
(Από Ωδή β')

1.

Ἄγνη Παρθένε Δέσποινα,
Ἄχραντε Θεοτόκε,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.
Παρθένε Μήτηρ Ἄνασσα
Πανένδροσε τε πόκε,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.

2.

Υψηλότερα οὐρανῶν,
ἀκτίνων λαμπρότερα,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.
Χαρὰ Παρθενικῶν Χορῶν,
ἀγγέλων ὑπερτέρα,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.

3.

Ἐκλαμπρότερα Οὐρανῶν,
φωτὸς καθαρῶτερα,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.
Τῶν οὐρανίων στρατιῶν,
πασῶν ἀγιωτέρα,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.

(Από Ωδή ε')

4.

Μαρία Ἀειπάρθενε,
Κόσμου παντὸς Κυρία,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.
Ἄχραντε Νύμφη Πάναγνε,
Δέσποινα Παναγία,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.

5.

Μαρία Νύμφη Ἄνασσα,
χαρᾶς ἡμῶν αἰτία,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.
Κόρη σεμνὴ Βασίλισσα,
Μήτηρ Ὑπεραγία,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.

6.

Τιμώτερα Χερουβεῖμ,
ὑπερενδοξότερα,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.
Τῶν ἀσωμάτων Σεραφεῖμ,
τῶν θρόνων ὑπερτέρα,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.

(Από Ωδή δ')

7.

Χαῖρε τὸ ἄσμα Χερουβεῖμ,
Χαῖρε ὕμνος Ἀγγέλων,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.
Χαῖρε ὠδὴ τῶν Σεραφεῖμ,
χαρὰ τῶν Ἀρχαγγέλων,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.

8.

Χαῖρε εἰρήνη καὶ χαρὰ,
λιμὴν τῆς σωτηρίας,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.
Παστὰς τοῦ Λόγου ἱερά,
ἄνθος τῆς ἀφθαρσίας,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.

9.

Χαῖρε Παράδεισε τρυφῆς,
ζωῆς τὲ αἰωνίας,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.
Χαῖρε τὸ ξύλον τῆς ζωῆς,
πηγὴ ἀθανασίας,
Χαῖρε Νύμφη Ἀνύμφευτε.

(Από Ωδή ε')

10.

Σὲ ἱκετεύω, Δέσποινα,
Σὲ νῦν ἐπικαλοῦμαι,

*Χαίρε Νύμφη Ανύμφευτε.
Σὲ δυσωπῶ, Παντάνασσα,
Σὴν χάριν ἐξαιτοῦμαι,
Χαίρε Νύμφη Ανύμφευτε.*

(Από Ωδή β')

11.

*Κόρη σεμνή καὶ ἄσπιλε,
Δέσποινα Παναγία,
Χαίρε Νύμφη Ανύμφευτε.
Θερμῶς ἐπικαλοῦμαι Σέ,
Ναὲ ἡγιασμένε,
Χαίρε Νύμφη Ανύμφευτε.*

(Από Ωδή ε')

12.

*Αντιλαβοῦ μου, ρύσαι με,
ἀπὸ τοῦ πολεμίου
Χαίρε Νύμφη Ανύμφευτε.
Καὶ κληρονόμον δεῖξον με
ζωῆς τῆς αἰωνίου,
Χαίρε Νύμφη Ανύμφευτε.*

**ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ
κ. ΜΑΡΚΟΥ**

- Εκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.
- Απευθύνεσθε: «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» - Ιερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρών και Οίνουσσών - Κων. Αμάντου 24, Τ.Κ. 82100 - ΧΙΟΣ.
- Ιστοσελίς: <http://www.imchiou.gr>
- Η «ΚΑΤΑΡΤΙΣΙΣ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αυτοπροαίρετες δωρεές αναγνωστών, υπέρ του κατηχητικού και φιλανθρωπικού έργου.

**«Πάλι μέ χρόνους, μέ καιρούς,
πάλι δικά μας θά 'ναι»**

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Μάρκου

Ἦταν οἱ πρώτοι μῆνες ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ ὁ Θεὸς ἐτοποθέτησε στοὺς ὤμους μου τὸν Σταυρὸν τῆς Ἀρχιερατικῆς Διακονίας στὴν ἀκριτικὴ καὶ μαρτυρικὴ καὶ ἥρωικὴ νῆσο τῆς Χίου. Εἶχα ἀφήσει τὴν εὐλογημένη μάνα ποῦ μὲ ἔφερε στὸν κόσμο, μόλις ἐγχειρισμένη στὸ Νοσοκομεῖο, γιὰ νὰ ἡγηθῶ ὡς Ποιμένας τῶν λογικῶν μου προβάτων καὶ νὰ ἐπισκεφθοῦμε τὴν Βασιλεύουσα τῶν πόλεων, τὸ ὠραιότερο δημιούργημα κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανό, ὅπως ἔγραψαν μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

Μῆκα γιὰ πρώτη φορά, προσκυνητῆς, στὸ πρώτο μετὰ τὴν Δημιουργία τοῦ Κόσμου ἀπὸ τὸν Θεὸ θάυμα, ποῦ δημιουργήθηκε ποτὲ πάνω στὴν Γῆ: τὸν Ναὸ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, Συνοδὸς σ' αὐτὸ τὸ προσκύνημά μου, ὁ διευθυντῆς τῆς Διευθύνσεως Οἰκονομικῶν τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κύριος Δημήτριος Τίκας, ἀπόγονός του ἥρωος τῆς Ἐθνικῆς Αντιστάσεως, Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ, καταγόμενος ἀπ' τὴν ἴδια γῆ, τὴν γῆ τῶν Μυρμιδόνων καὶ τοῦ Ἀχλλέως, ἀπ' τὴν ἴδια γῆ, τὴν γῆ τοῦ σταυραῖτου τῆς Ροῦμελης, Γεωργίου Καραϊσκάκη, τὴν ἴδια γῆ, τὴν γῆ τοῦ Μαύρου Καβαλλάρη, Νικολάου Πλαστήρα. Βρεθήκαμε, μεταξὺ ἄλλων σημείων, καὶ μπροστὰ στὴ θαυμάσια ψηφιδωτὴ δέηση τοῦ Ναοῦ, ὅπου εἰκονίζεται ὁ Χριστός, ἔχοντας ἐκατέρωθέν Του τὴν Θεοτόκον καὶ Μητέρα τοῦ Φωτός, τὴν Κυρία Θεοτόκο, τὴν Δέσποινα τοῦ Γένους μας. Κι ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, τὸν μεῖζονα ἐν γεννητοῖς γυναικῶν, κατὰ τὸν δικόν Του λόγον, τὸν Τίμιον Πρόδρομον. Ἐκεῖνον ποῦ ἀξιώθηκε νὰ ἀκουπήσει τὴν ἀκήρατον κορυφὴν τοῦ Δεσπότη. Ἡ ὥρα ἦταν λίγο πρὶν τὸ μεσημέρι, καὶ τὰ σιδερένια κάγκελα, δίπλα ἀκριβῶς στὴν ψηφιδωτὴ εἰκόνα, ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἐκτυπωνόταν ἐπάνω στὴν εἰκόνα, καλύπτοντας τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ μας. Γύρισα καὶ εἶπα τότε στὸν Δημήτρη «Θά βγάλουμε μία φωτογραφία. Ἀλλὰ ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ἔχει ἐπάνω τὸ σημάδι ἀπὸ τὴν σκιά ποῦ κάνουν τὰ κάγκελα». Κι ἄκουσα τότε τὸν συγκλονιστικὸ ἐκείνον λόγο ἀπὸ τὰ χεῖλη αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. «Ναί, Σεβασμιώτατε. Γιατὶ μέσα ἐδῶ ὁ Χριστὸς μας εἶναι ἀκόμα φυλακισμένος». Μέσα ἐδῶ. Ποῦ ἄραγε μέσα ἐδῶ; Μέσα στὸ τῆς οἰκουμένης ἀπάσης κλείσμα καὶ τοῖς ὑπ' οὐρανὸν καύχημα, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ὁσίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ; Μέσα ἀπὸ τὸ ἀριστούργημα ἐκεῖνο τῆς ἀνθρωπίνης τέχνης, τὸ ὁποῖο ἡ καθηγήτρια τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Αἰκατερίνη Χριστοφιλοπούλου, θά τὸ χαρακτηρίσει ὡς τὸ ἀρχαιότερον ἀνεγερθέν, λαμβάνοντας ὑπόψη τὴν πρώτη ἴδρυση ἀπὸ τὸν Μέγα Κωνσταντῖνο, λατρευτικὸν οἰκοδόμημα; Μέσα

στον χώρο εκείνο που θα κάνει τον Προκόπιο Καισαρείας να εκφράσει την προσωπική του συγκίνηση στην περίφημη περιγραφή της Αγίας Σοφίας, διατυπώνοντας την εξαραιν την όποιαν αισθάνεται κάθε άνθρωπος που κοιτάζει το κάλλος του Ναού; Μέσα σ' εκείνον τον ιερό χώρο που οι μεταϊουστινιάνειες γενεές μετά θάμβους θα προσβλέπουν στην ενυπόστατον Σοφία του Θεού; Μέσα στο ανεπανάληπτο εκείνο δημιούργημα; Την περίφημη τρουλαία Βασιλική, την όποιαν, μεταξύ άλλων, τέσσερις κορυφαίοι συγγραφείς της Βυζαντινής Φιλολογίας θα την περιγράψουν όχι με μία απλή περιγραφική διάθεση, αλλά με διάθεση θαυμασμού, δέους και έγκωμιο; Κάποιος άνωνυμος, που ίσως δεν θα τολμήσει να βάλει την ύπογραφή του κάτω από ένα κείμενο, το όποιο περιγράφει εκείνο το έργο, που έγραψαν χέρια ανθρώπινα, κινούμενα απ' την γραφίδα της χειρός του Θεού. Ή μέσα από το έγκώμιο του Προκοπίου Γάζης ή από την θαυμάσια έκφραση του Παύλου Σιλεντιαρίου, ή όποια σε περισσότερες από χίλιες γραμμές, σε περισσότερους από χίλιους στίχους, γραμμένους, κατά κύριο λόγο, σε ήρωικό εξάμετρο, σε όμηρικό μέτρο, εμπλουτισμένους και με ιαμβικό μέτρο, όταν διαλέγεται με τον Πατριάρχη ή τον Αυτοκράτορα, θα μάς διασώσει την έμμετρη ποιητική, λογοτεχνική διατύπωση, έκφραση- αυτό σημαίνει ο λογοτεχνικός όρος έκφρασης, ο φιλολογικός όρος έκφρασης- του ωραιότερου μνημείου που έφτιαξαν χέρια ανθρώπων και που είδαν μάτια ανθρώπων και μάτια Θεού; Ή μέσα από τη θαυμάσια εκείνη εισαγωγή του πρώτου κεφαλαίου του πρώτου βιβλίου, του περιήμου, όπως αναφέραμε, έργου «Περί κτισμάτων» του Προκοπίου Καισαρείας, συντεθέντος μετά την άνοιξη του 553 και πριν τον Ιούλιο του 555, δηλαδή πριν την επανάσταση των Σαμαρειτών;

Ο Ιερός Ναός της περυνύμου Σοφίας του Θεού χτίστηκε για πρώτη φορά στη Βασιλεύουσα πόλη, στην πόλη που έχτισε ο έν βασιλεύσι απόστολος του Χριστού Κωνσταντίνος ο μέγας, επάνω στην ελληνική άποικία των Μεγαρέων και συγκεκριμένα, του Βύζαντος του Μεγαρέως. Ανηγέρθη για πρώτη φορά και θεμελιώθηκε το 326 από τον Μέγα Κωνσταντίνο, τον Κωνσταντίνο τον Α' (Πρώτο). Ολοκληρώθηκε δε και εγκαινιάστηκε το 360 από τον Κωνσταντίνο τον Β' (Δεύτερο). Στα θεμέλια αυτού του Ναού, όπως και στα θεμέλια όλων των λαών της Χριστιανοσύνης, έμπεκε άγιασμός της Εκκλησίας μας. Στην βάση της Αγίας Τράπεζας έτοποθετήθηκαν λείψανα μαρτύρων της πίστεώς μας.

Ο πρώτος ναός του Κωνσταντίνου, ο όποιος άποτελούσε Καθεδρικό Ναό της Βασιλεύουσας, με Έπισκοπικό Ναό δίπλα, τον Ναό της Αγίας Ειρήνης, κοντά στο Μέγα Παλάτι, θα γνωρίσει δύο καταστροφές: η πρώτη, όταν ο όχλος εναντιώθηκε στη βούληση της αυτοκράτειρας Εύδοκίας, να έξορισει τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, και την δεύτερη καταστροφή, στην Στάση του Νίκα, όταν, κατά τον λόγο του Προκοπίου Καισαρείας, βάζοντας τα οι στασιαστές με τον Βασιλέα, έτόλμησαν να τα βάλουν και με τον Βασιλέα όλου του κόσμου. Όμως, ο Αυτοκράτωρ Ιουστινιανός, ο μέγας Ιουστινιανός, θα είναι εκείνος ο όποιος θα άποφασίσει την άνεγερση

του ναού αυτού, δίνοντάς του αίγλη που θα τη ζήλευαν ακόμα και οι άκτινες του ήλιου.

Ο ναός θα άνεγερθεί από δύο γεωμέτρες. Τους έλληνες Ανθέμιο Τραλλιανό, Ανθέμιο από τις Τράλλεις της Μικράς Ασίας και Ισιδωρον Μλήσιον, Ισιδωρον από την Μλήτο. Τα εγκαινία του ναού θα γίνουν στις 27 Δεκεμβρίου του 537. Στον ναό αυτό θα ύπηρετούν συγχρόνως όγδόντα πρεσβύτεροι, εκατόν πενήντα διάκονοι, σαράντα διακόνισσες, έβδομήντα υποδιάκονοι, εκατόν εξήντα άναγνώστες, είκοσιπέντε ψάλτες και έβδομήντα πέντε θυρωροί. Σύνολον, το προσωπικό του ναού έξακόσια άτομα. Σ' αυτόν τον ναό, στο Μέγα Μοναστήρι, θα συγκληθεί ή Έ'Οικουμενική Σύνοδος, ή όποια νοερώς θα ήχογραφήσει μέσα σ' αυτόν τον ναό τα δόγματα της Συνόδου της Χαλκηδόνας, ενώ μέσα σ' αυτόν τον ναό, στην πρώτη του κατασκευή, θα άπαγγελθεί για πρώτη φορά, μετά τη Σύνοδο της Νικαίας, το Σύμβολο της Πίστεως. Το Πιστεύω. Απ' αυτόν τον ναό ξεκινάει ή Πίστη μας. Ο ναός αυτός θα άφιερωθεί στην περιώνυμον Σοφίαν του Θεού. Στον ίδιον τον Κύριον ήμών Ιησούν Χριστόν, ο Όποιος είναι ή σοφία του Θεού. Δια της όποιας σοφίας ο Θεός έδημιούργησε τον κόσμο. Ο Πατήρ δια του Υιού έν Αγίω Πνεύματι ποιεί τα πάντα. Θα έορτάζει δε ο ναός αυτός την μεγάλη Δεσποτική έορτή της Μεσοπεντηκοστής. Έορτή ή όποια εύρίσκεται άκριβώς στο μέσον μεταξύ της μεγάλης Δεσποτικής έορτης του Πάσχα και της μεγάλης Δεσποτικής έορτης της Πεντηκοστής. Ο όρος Μεσοπεντηκοστή δεν έχει ως πρώτο συνθετικό την λέξιν μέσος, μόνο για να δηλώσει το χρονικό σημείο της έορτης, αλλά και να δηλώσει και δύο βαθύτερα και σπουδαιότερα πράγματα. Πρώτον, ότι εκείνος ο όποιος προβάλλεται και έορτάζεται εκείνην την ήμέρα είναι ο Μεσσίας Χριστός. Ή Σοφία του Θεού, ή όποια «μορφήν αναλλοιώτως άνθρωπίνην προσέλαβε». Ή Σοφία του Θεού, ή όποια ούδόλως άπούσα των άνω ήταν και έν τοίς κάτω, εις την γήν. Ένώ ή δεύτερη έρμηνεία είναι ότι ή λέξη μέσος αναφέρεται στον μεσίτη, στον μόνο μεσίτη μεταξύ Θεού και ανθρώπων. Στον ενανθρωπήσαντα Υίο και Λόγο του Θεού, τον Κύριον ήμών Ιησούν Χριστόν. Την ιδιαίτερότητα αυτής της έορτης, για να δηλώσει την σοφίαν του Θεού, δεικνύει το δοξαστικό των άποστίχων του Έσπεριού μέσα από το Πεντηκοστάριο: *«Μεσούσης της έορτης διδάσκοντός σου, Σώτερ, έλεγον οι Ιουδαίοι-Πλώς ούτος οίδε γράμματα, μη μεμαθηκώς; άγνοούντες ότι συ εί ή Σοφία ή κατασκευάσασα τον κόσμον. Δόξα σοι»*. Από το τροπάριο αυτό άντλούμε την πληροφορία σε Ποιόν είναι άφιερωμένος ο ναός της του Θεού Σοφίας.

Ο ναός αυτός, από άρχαιολογικής, άρχιτεκτονικής, πλευράς, άποτελεί ένα θαύμα. Μία πρωτοτυπία, που για πρώτη φορά, συναντάται στην Ιστορία της ανθρωπότητας. Ιδιαίτερο είναι το ενδιαφέρον για τον τρούλο του ναού, τον όποιον, όταν τον κοιτάζει κανείς, νομίζει ότι κρέμεται από τον ούρανό. Αυτό έπετεύχθη με τον εξής τρόπο: ο τεράστιος τρούλος του ναού, με διάμετρο 31 μέτρα, και με σαράντα παράθυρα στην βάση του, τα όποια, δεχόμενα το φώς, δίνουν την εντύπωση ότι ο τρούλος αιωρείται,

καί καθώς ανοίγονται στην βάση, καί δίνουν την έντύπωση ὅτι ὁ τροῦλος κρατιέται ἀνάερα σέ ὕψος 54 μέτρα ἀπὸ τὸ δάπεδο. Ἀμέσως κάτω ἀπὸ τὸν τροῦλο, πρὸς ἀνατολὰς καί πρὸς δυσμὰς, κατασκευάστηκε ἀπὸ ἓνα τεταρτοσφαίριο, τῆς ἴδιας διαμέτρου μὲ τὸν κεντρικὸ τροῦλο. Τὰ τεταρτοσφαίρια αὐτὰ προεκτείνουν τὴν έντύπωση ἐκείνου τοῦ τροῦλου καί διπλασιάζουν τὸν χώρο ποῦ σκεπάζεται ἀπ' αὐτόν. Τὸ καθένα πάλι ἀπὸ τὰ τεταρτοσφαίρια αὐτὰ ἀκοιμῆ πάνω σὲ δύο διώροφες ἡμικυκλικές κόγχες, ποῦ τὶς διατροποῦν δύο ἡμικυκλικές ἐξέδρες. Πρὸς τὴν βόρεια καί νότια πλευρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησιᾶς, τοῦ Μεγάλου Μοναστηριοῦ τοῦ Γένους μας, κατασκευάστηκαν μεταξὺ τῶν ἀντιστοιχῶν δύο καί δύο πεσσῶν καί πάνω ἀπὸ τὶς κιονοστοιχίες τοῦ γυναικωνίτη δύο ἡμικυκλικά τόξα, μὲ μεγάλη διάμετρο καί μικρὸ πάχος, ποῦ τὸ κλειστὸ τους τύμπανο εἶναι διάτρητο ἀπὸ παράθυρα καί τοξωτὰ ἀνοίγματα. Ἡ μετάβαση ἀπὸ τὸ τετράγωνο, ποῦ σχηματίζεται ἔτσι πρὸς τὴν στεφάνη τῆς βάσεως τοῦ τροῦλου, ἐγινε μὲ τέσσερα σφαιρικά τρίγωνα ἢ λοφεῖα, ποῦ χτίστηκαν στὰ κενὰ ἀνάμεσα στὰ τέσσερα τόξα. Ἔτσι ἡ θεὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας δημιουργεῖ στὸν ἐπισκέπτη ἓνα πολὺ δυνατὸ συναίσθημα θρησκευτικοῦ δέους ἀνάμεικτο μὲ θαυμασμό.

Τὸ θαῦμα αὐτὸ παρουσιάζει, ὅπως προανέφερα, μὲ ἐξαιρετικὸ λογοτεχνικὸ τρόπο, ὁ Προκόπιος Καισαρείας, στὸ ἔργο τοῦ «Περὶ κτισμάτων». Θὰ ἀναφέρω μόνον δύο σημεῖα ἀπὸ τὸ ἔργο αὐτὸ-εἶναι ἐκτενές - τὰ ὁποῖα ὅμως εἶναι χαρακτηριστικὰ καί στὸ πρωτότυπο καί στὴ μετάφραση γιὰ τὴν περιγραφή. Θὰ πῶ τὸ κείμενο στὸ πρωτότυπο καί θὰ πῶ καί τὴν μετάφρασή του: Θέαμα τοίνυν ἡ ἐκκλησία κεκαλλιστευμένον γενένηται, τοῖς μὲν ὀράσιον ὑπερφυές, τοῖς δὲ ἀκούουσι παντελῶς ἀπιστον-ἐπῆρται μὲν γὰρ ἔς ὕψος οὐράνιον ὄσον, καί ὡσπερ τῶν ἄλλων οἰκοδομημάτων ὀποσαλεύουσα ἐπινένευκεν ὑπερκειμένη τῇ ἄλλῃ πόλει, κοσμοῦσα μὲν αὐτήν, ὅτι αὐτῆς ἐστίν, ὡραῖζομένη δέ, ὅτι αὐτῆς οὐσα καί ἐπεμβαίνουσα τοσοῦτον ἀνέχει ὡστε δὴ ἐνθένδε ἡ πόλις ἐκ περιουπῆς ἀποσκοπεῖται. Δηλαδὴ, ἡ ἐκκλησία εἶναι ἔργο μοναδικὸ σὲ ὁμορφιά, θαῦμα γιὰ ὄσους τὴν ἀντικρύζουν, καί γιὰ ὄσους ἀκούνε γι αὐτὴν ἐντελῶς ἀπίθανη. Ὑψώνεται ὡς τὸν οὐρανὸ, καί καθὼς βρίσκεται πολὺ πιὸ ψηλὰ ἀπ' τ' ἄλλα κτίσματα, μοιάζει σὰ νὰ σκῦβει πάνω ἀπ' τὴν πόλη, στολίζει μάλιστα τὴν πόλη, γιατί ἀνήκει σ' αὐτὴν τὴν πόλη. Καί ὁμορφαίνει ἀπὸ αὐτὴν, γιατί ἀνήκει καί ριζώνει μέσα σ' αὐτὴν. Κι ἀνεβαίνει τόσο ψηλὰ, ὡστε μπορεῖ ν' ἀγκαλιάζει κανεὶς μὲ τὸ βλέμμα του ὁλόκληρη τὴν πόλη ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς ἐκκλησιᾶς.

Συνεχίζει πιὸ κάτω ὁ ἱστορικός μας: «κάλπει δὲ ἀμυθητῶ, ἀποσεμνύνεται». Φημίζεται γιὰ τὸ ἀνέκφραστο κάλλος τῆς. Καί μάλιστα, κοιτώντας τὴν φωτοχυσία ποῦ λούζει τὴν ἐκκλησία, θὰ γράψει: «φαῖης ἂν οὐκ ἐξωθεν καταλάμπεσθαι ἠλίω τὸν χώρον, ἀλλὰ τὴν αἰγλην. ἐν αὐτῷ φύεσθαι, τοσαύτη τις φωτὸς περιουσία ἐς τοῦτο δὴ τὸ ἱερὸν περικέχεται. Δηλαδὴ, θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ὁ χώρος δὲν φωταγωγεῖται ἀπὸ ἐξω ἀπὸ τὸν

ἠλίον ἀλλὰ ὅτι φεγγοβολεῖ, ἔχει τὴν πηγὴ τῆς στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ναοῦ. Τόση φωτοχυσία διαχέεται σὲ αὐτὸ τὸ ἱερὸ.

Γιὰ τὸ θαυμάσιο αὐτὸ ἀριστοῦργημα ὁ καθηγητὴς Ἱστορίας τῆς Τέχνης τοῦ Πανεπιστημίου McGill (Μάκ Γκίλ) τοῦ Καναδά, Γεώργιος Γαλάβαρης, θὰ γράψει: «Ἡ Ἁγία Σοφία δὲν εἶναι μόνον ἓνα σύμβολο, ὅπου ἀνακαλύφθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ οἱ ἀρχές τῆς ὀργανικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἀρχές ποῦ ἐμελλε νὰ κυριαρχήσουν ὄχι μόνον στὸν Βυζαντινὸ Ρυθμὸ ἀλλὰ καί στὸν Ρωμανικὸ καί στὸν Γοτθικὸ, καθὼς καί στὰ ὠραιότερα ἐπιτεύγματα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς Ἀναγεννήσεως. Δὲν ἀποτελεῖ μόνον μίαν ἐνσάρκωση τῆς ἐνδοξῆς καί δραματικῆς ἱστορίας τοῦ Βυζαντίου καί τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Δὲν εἶναι μόνον ἓνα σύμβολο τῶν ἑλληνικῶν ἰδεῶν, ποῦ ἀπὸ τὴν πρώτη σύλληψή τους δὲν ἔπαψαν ποτὲ νὰ ἀποβλέπουν στὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀνθρώπου ὡς προσωπικότητας καί ὡς ἀτόμου. Ἡ Ἁγία Σοφία εἶναι κάτι περισσότερο. Ἐδῶ δημιουργήθηκε γιὰ πρώτη φορὰ ἓνας χώρος θεῖος ποῦ διαπερνᾷ τὸν γήινο χώρο, ὅπως ἀκριβῶς ἡ φλόγα τοῦ κερικοῦ διαπερνᾷ τὸ σκοτάδι. Δὲν εἶναι ὁ τόπος ὅπου ἀνακαλύφθηκε ἓνας νέος ρυθμὸς ἀλλὰ ἓνας τόπος ἀπελευθερωμένος ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν φαινομένων. Γιὰ τὸν κλασικὸν κόσμον ὁ χώρος δὲν ἦταν παρὰ μία προοπτικὴ ἀπόψεων, ἀρκεῖ νὰ ἀναλογιστεῖ κανεὶς τὸν βηματισμὸ τῶν κιονοστοιχιῶν καί τὸ λατρευτικὸ ἄγαλμα ἀποτραβηγμένο στὸν σκοτεινὸ σηκὸ τοῦ ἀρχαίου ναοῦ. Στὶς Βασιλικές ἐμφανίζεται ἡ ἀντίληψη τοῦ χώρου ὡς φορέως τῶν ἰδεῶν. Παρόλη τῆ μεγαλοπρέπειᾶ τους ὅμως, καί μολονότι ὑποδηλώνουν τὸ ὑπερφυσικόν, τὸ ὑψηλόν, περικλείουν ἓνα χώρο ποῦ δὲν εἶναι ἀπερίοριστος. Ἡ διάταξή τους μοιάζει μὲ διάταξη ἀνακτόρων ἢ ἰδιωτικῶν κατοικιῶν. Ὁ χώρος τοῦς εἶναι ἀνθρώπινος. Στὴν Ἁγία Σοφία γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τῆς παγκόσμιας ἀρχιτεκτονικῆς, διαμορφώνεται ἓνας χώρος κατάλληλος, ἓνας χώρος ποῦ ὑποδηλώνει τὸ ὑπερφυσικόν, τὸν Θεόν, ἓνας χώρος ὁ ὁποῖος εἶναι ἐτοιμος νὰ ἀγκαλιάσει τὸν ἄνθρωπον, ἀνθρώπινος, ἓνας χώρος κατάλληλος γιὰ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὸ μυστήριον τῆς Θεῖας Ἐνανθρωπήσεως, τὸ δόγμα τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας». Γι αὐτὸ ἡ Ἁγία Σοφία δὲν εἶναι οὔτε μουσεῖο, οὔτε τζαμί. Εἶναι Ἐκκλησία.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ κατανοήσει αὐτὸν τὸν χώρο σὰν εἶδος μουσικῆς. Εἶναι ἓνα εἶδος μουσικῆς, μορφή ἄμορφη, ποῦ προεκτείνεται, πετᾷ πρὸς τὰ πάνω, σκοτεινὴ καί μυστηριώδης. Πετᾷ πρὸς τὰ πάνω, φωτεινὴ καί χαρούμενη, δημιουργημὰ ἐνὸς Ἑλλήνα, τοῦ Ἀνθέμιου τοῦ Τραλλιανοῦ, ποῦ ἔφερε στὸν κόσμο τὸ ὄραμα τοῦ θεοῦ, ὅπως αἰῶνες πρὶν, ἓνας ἄλλος Ἑλληνας, ὁ Φειδίας, ἔφερε στὴν Ἀθήνα τοὺς θεοὺς. Σ' αὐτὸν τὸν ἱερὸ ναὸ προσεφέρθηκαν Θεῖες Λειτουργίες. Θυσιάστηκε πάνω στὴν Ἁγία Τράπεζα τὸ Σῶμα καί τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ μας. Σηκώθηκαν μέσα του γιὰ νὰ προσευχηθοῦν χέρια Ἁγίων. Γονάτισαν γιὰ δέηση γόνατα Αὐτοκρατόρων καί Στρατηγῶν. Ἀνέβηκαν στὸν ἄμβωνά τῆς καί ἀκούστηκαν λόγοι ἐκκλησιαστικῶν ρητόρων. Ἐκεῖ ἐπέρασε ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ἐκεῖ ἐσαγήνευσε τὴν Οἰκουμένη ὁ χρυσοῦς τὴν γλώτταν, ἅγιος Ἰωάννης ὁ

Χρυσόστομος. Μέσα στις κιονοστοιχίες της, στα θαυμάσια εκείνα κιονόκρανά της, που είναι διάτρητα για να απαλύνουν το βάρος του μαρμάρου αλλά και να παίζουν με τους χρωματισμούς, αντίχησαν μελωδικές φωνές από τις χορωδίες των αναλογίων της. Και στα θεμέλια της βρίσκονται ακόμα και σήμερα τα όνειρα και οι καημοί της Ρωμοσύνης.

Απ' αυτόν τόν ναό, χριστιανοί μου, άκούσαμε σήμερα να χτυπούν οι δικές μας καμπάνες. Δεν ήταν χτύπημα δικό μας. Ήταν αντίλαλος, ήχώ, απ' τα τετρακόσια σήμαντρα και τις εξηνταδυό καμπάνες, που ίσως κάποιος δεν μπορούν να τα άκούσουν μές στην Βασιλεύουσα, γιατί οι υπέρηχοι της Ελληνικής Ιστορίας και της Πιστεώς μας δεν γίνονται αντίληπτοι στα αυτιά των αμυήτων. Εμείς όμως τα άκούσαμε στα νησιά μας, στα σύνορά μας, στην Πατρίδα μας κι αν άποψε σ' αυτόν τόν Ακάθιστο Ύμνο, που θυμίζει μίαν επανάληψη εκείνου των Βλαχερνών, σέ τουτο το νησί που απ' τα νερά της θάλασσάς του έστειλε τόν Φλαντανελά να υπερασπίσει με τούς βυζαντινούς δρόμωνες τήν Βασιλεύουσα, κι αν άποψε κάποιος από τα δικά μας μάτια ένότισαν, υγράθηκαν, δεν ήταν απ' τα δάκρυά μας. Ήταν του Βοσπόρου τ' άγιονέρια τα όποια έρρευσαν, έστάλαξαν, έχυθηκαν σήμερα μέσα στην Έκκλησιά μας.

Γι' αυτό, μπροστά στην Εικόνα της Παναγιάς, της Παναγιάς, που ύπακούοντας εκείνη τή θαυμάσια προφητεία του δικαίου Προφήτου, του θεοδόχου Συμεών, βλέπει τήν ρομφαία να σκίζει τήν καρδιά της, βλέποντας τόν Χριστό μας επάνω στον Σταυρό, της Παναγιάς που έξακολουθεί και σήμερα να δέχεται ματωμένη τήν ρομφαία να σκίζει τήν καρδιά της, γιατί σταυρώνεται για μία άκόμα φορά ο πολύτιμος μαργαρίτης του Γένους μας, εκείνος τόν όποιον για πρώτη φορά κατέλαβαν και προσέβαλαν οι Ρωμαιοκαθολικοί, στις 13 Απριλίου του 1204, τόν έσύλλησαν και έκλεισαν όλα τα τιμαλφή του και τα μετέφεραν στη Δύση, κρατώντας τον λατινικό, παπικό ναό, μέχρι το 1261, εκείνος ο πολύτιμος μαργαρίτης που για δεύτερη φορά τόν πάτησε το πόδι του Πορθητή, κατάμεστο από ματωμένους και νεκρούς ανθρώπους, που ζητούσαν καταφύγιο τήν ώρα της σφαγής, εκείνος ο πολύτιμος μαργαρίτης που σήμερα ο άπόγονος των σφαγών των προπατόρων μας στην Χίο του 1822, ο άπόγονος των σφαγών των πατεράδων μας στην Μικρά Ασία του 1922, προσπαθεί άνιστόρητα να τόν κάνει δικό του.

Εμείς θυμόμαστε και πάλι τόν λόγο του ποιητή, διασκευάζοντας τόν. «Κι αν νομίζεις πώς αυτήν τήν Έκκλησιά θά τήν κάνεις δική σου, βγάλτο τó απ' τó νού σου. Βγάλτο τó απ' τó νού σου. Βγάλτο τó απ' τó νού σου». Δεν θά έπιτρέψουμε, χριστιανοί μου, κι ούτε θά έπιτρέψει ο Θεός να βάλουν κάποιος τα άγια τοίς κυσί, να δώσουν κάποιος τα άγια τοίς κυσί, και να βάλουν τούς μαργαρίτας ήμων έμπροσθεν των χοίρων, κατά τόν λόγο του Εύαγγελίου. Και ξέρετε ποιοί είναι αυτοί που δεν θά τó έπιτρέψουν; Οι νεκροί που είναι θαμμένοι στα χώματα της Κωνσταντινουπόλεως. Αυτούς τούς νεκρούς κανένας τουρκος ήγέτης δεν θά μπορέσει να τούς κάνει δικούς του. Αυτοί οι νεκροί είναι τα θεμέλια της Άγιας Σοφίας. Αυτοί οι

νεκροί είναι οι προβολείς, οι όποιοί θά φωτίζουν τα κεκαλυμμένα ψηφιδωτά του ναού μας, αυτοί οι νεκροί είναι τα βημόθυρα που θά άνοιγουν για να τελούν τή Θεία Λειτουργία στον ούρανό. Αυτοί οι νεκροί είναι τα περιρέμ και τα Κύριε έλέησον στα άναλόγια του ναού μας. Κρίμα που κανείς σήμερα δεν μπορεί να τούς άκούσει!

Και ή δεύτερη κατηγορία, που δεν θά άφήσει να γίνει αυτό τó άνοσιούργημα, είσαστε έσείς, τα νιάτα μας. Τα νιάτα της Έλλάδος. Έσείς και οι άγέννητοι, στους όποίους άξίζει να αφιερωθεί ο στίχος του ποιητού Κωνσταντίνου Καρυωτάκη.

*Μαρμαρωμένη Βασιλιά, πολύ δε θά προσμένεις.
Ένα πρωί απ' τα νερά του Βόσπορου εκεί πέρα
θέ να προβάλει λαμπερός, μίας Λευτεριάς χαμένης,
ό άσημένιος ήλιος. Ω, δοξασμένη μέρα!*

Θά 'ρθεί, χριστιανοί μου, ή ήμέρα ήν έποίησεν ο Κύριος· άγαλλιασώμεθα και εύφρανθώμεν έν αυτή, να μπορούμε στην Άγία Σοφία, να λειτουργήσουμε τήν Θεία Λειτουργία, και τότε, να δούμε να κατεβαίνουν Άγγελοι από τόν ούρανό, κρατώντας στα χέρια τους τήν άτέλειωτη προσκομιδή και τήν άτέλειωτη Θεία Λειτουργία της 29ης Μαΐου του 1453. Όταν όρίζει ο Θεός, οι άνθρωποι δεν μπορούνε.

Θά 'ρθεί ή μέρα της Αναστάσεως του Γένους μας, θά 'ρθεί ή μέρα που όλόκληρη ή ανθρωπότητα θά πάει να σφουγγίσει τα δάκρυα απ' τήν εικόνα της Παναγιάς μας, όπως με θαυμάσιο, καταπληκτικό, μοναδικό, οικουμενικό τρόπο, διέτύπωσε ή κορυφαία έλληνίδα έπιστήμων, Έλένη Γλύκατζη-Άρβελέρ. Η Έλένη Γλύκατζη-Άρβελέρ, με τις ρίζες στη Μικρά Ασία. Η Έλένη Γλύκατζη-Άρβελέρ, με τόν άγώνα της Έλευθερίας μέσα απ' τις τάξεις της Έθνικής Άντιστάσεως, ή Έλένη Γλύκατζη-Άρβελέρ με τήν πανευρωπαϊκώς, οικουμενικώς, καταξιωμένη έπιστημοσύνη της.

Σώπασε, λοιπόν, κυρά Δέσποινα και μη πολυδακρύξεις. Γιατί έμεις θά σπέρνομε στις καρδιές των παιδιών μας εκείνη τήν μικρή θρυαλλίδα που κράτησε άναμμένη τήν Παράδοσή μας, έστω κι αν έσβησαν οι λυχνίες των έκκλησιών της Μικράς Ασίας. Πάλι με χρόνους, με καιρούς, πάλι δικά μας θά 'ναι.

** Ομιλία έκφωνηθείσα εις τόν 1. Μητροπολιτικόν Ναόν Χίου τήν 24^η Ίουλίου 2020 κατά τήν Ακολουθίαν του Ακαθίστου Ύμνου, ένεκα της μετατροπής του 1. Ναού της του Θεού Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως εις Μουσουλμανικόν Τζαμί.*

Δύο πληρεξούσια έπιτροπικά χειρόγραφα
τοῦ ἐν Γαλατῶ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων

Τὰ δύο πληρεξούσια έπιτροπικά χειρόγραφα¹, τῶν ἐτῶν 1875 καὶ 1891, ἀποτελοῦν μαρτυρίες γιὰ τὴ μεγάλη χιακὴ παροικία στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ γιὰ τὶς δραστηριότητες τοῦ λαμπροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων στὸν Γαλατᾶ, ποὺ γιὰ ἑκατοντάδες χρόνια συσπείρωνε τοὺς Χιώτες τῆς Πόλης καὶ ὑπηρετοῦσε ὄχι μόνο τὶς θρησκευτικὲς ἀνάγκες τους, ἀλλὰ πρόσφερε μεγάλο κοινωνικὸ ἔργο στὴν Κωνσταντινούπολη, στὴ Χίο καὶ σὲ πολλὲς ἄλλες περιοχές.

Μετὰ τὴ βίαιη καὶ ἀναγκαστικὴ καταπάτησή του ἀπὸ τὸν σχισματικὸ Παλα-Εὐθύμ, νοικιάστηκε γιὰ τὶς λατρευτικὲς τους ἀνάγκες ἀπὸ τοὺς Συροϊακωβίτες (ἀκολουθοῦν τὴν αἵρεση τοῦ μονοφυσιτισμοῦ) καὶ ἡ πρόσβαση σ' αὐτὸν εἶναι πλέον πολὺ δύσκολη.

Χάρη στὴν πολυσέλιδη μονογραφία τοῦ Γ. Γεωργιάδη *Ὁ ἐν Γαλατῶ Ἱερός Ναός τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων*, ποὺ ἐκδόθηκε στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 1898, ἔχουμε ὅλα τὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ ναοῦ καὶ τὶς χιακὲς δραστηριότητες στὴν Πόλη.

Ὁ ναός, ποὺ τιμᾶται στὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο, βρίσκεται στὸ Πέρα, στὸν Γαλατᾶ, μία κατεξοχὴν ἐμπορικὴ περιοχὴ, ὅπου ἄνθισε ὁ ἑλληνισμὸς τῆς Πόλης, ὅπως ἀκόμα μαρτυροῦν καὶ τὰ σωζόμενα σπουδαῖα ἰδιωτικὰ καὶ κοινωφελῆ μέγαρα.

Ἀπὸ τὰ βυζαντινὰ χρόνια ἡ συνοικία τοῦ Γαλατᾶ ἦταν ἓνα καλῶς τειχισμένο προάστειο (τειχίστηκε ἀπὸ τὸν Μ. Κωνσταντῖνο καὶ ἀνανεώθηκε ἀπὸ τὸν Ἰουστινιανό), ποὺ κατοικοῦνταν ἀπὸ Βυζαντινοὺς καὶ ἀργότερα καὶ ἀπὸ Γενουῖτες καὶ εἶχε πολλοὺς ναοὺς σύμφωνα μὲ διάφορες πηγές. Σὲ μία ἀπὸ τὶς πολλὲς καταστροφικὲς πυρκαγιὲς τῆς περιοχῆς, τοῦ 1696, ὁ ναός καταστράφηκε καὶ, ἐπειδὴ οἱ Χιώτες ἀνέλαβαν τὴν ἀνοικοδόμησή καὶ τὴν ἀποπεράτωση, οἱ ἐνοριῖτες τοὺς παραχώρησαν «*πλήρη τὴν ἐπιστάσιαν καὶ διοίκησιν τῆς ἐκκλησίας*». Μὲ ἔγγραφο τῆς 21^{ης} Μαΐου 1699 ἀναγνώριζαν «*τὴν ἐπὶ τοῦ ναοῦ καθολικὴν καὶ διημεκὴ τῶν Χίων κυριότητα*».

1 Τὰ ἔγγραφα ἐλάνθαναν στὰ κατάλοιπα τοῦ συμβολαιογράφου Μαστιχοχώρων Κων. Τριανταφύλλου καὶ παραδόθηκαν στὴ Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραϊκῆς» ἀπὸ τὰ ἐγγόνια του κ.κ. Ἀγγελικὴ Μαΐστρου-Ψαλιτῆ, Γεώργιο καὶ Κωνσταντῖνο Μαΐστρου. Καταγράφηκαν μὲ ἄρ. χειρ. 2146 (Ν.Κ. Μιστέρη, 1891) καὶ ἄρ. χειρ. 2147 (Δ. Νεαμονιάκη, 1875).

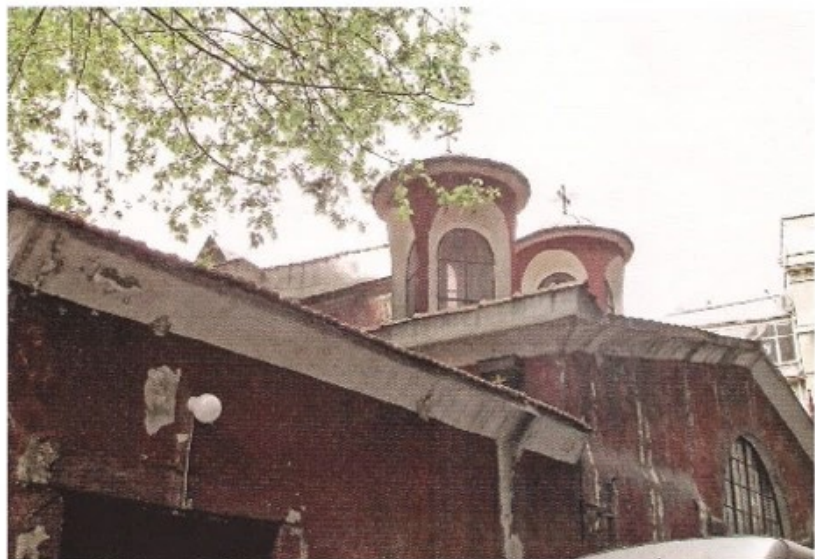
Μετὰ τὴ δευτέρη πυρκαγιά, τὸ 1731, «*οὔτε πόνων οὔτε μόχθων οὔτε δαπανημάτων πολυαριθμῶν φεισόμενον*», χωρὶς κανέναν ἄλλον νὰ συνεισφέρει, οἱ Χιώτες ἀνοικοδόμησαν καὶ πάλι τὸν ναό (1734) καί, ἀναγνωρίζοντας τὴν προσφορὰ τους, τὸ Πατριαρχεῖο (ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου) ἀποφάσισε νὰ ὀνομάζεται ὡς ἐκκλησία τῶν Χίων: «*ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς καὶ εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα νὰ λέγεται καὶ γνωρίζεται ἐκκλησία τῶν Χίων, καὶ ὑπ' αὐτῶν διοικῆται καὶ ἐπιτροπεύεται, μηδενὸς ἄλλου ἐκ τῶν συνενοριτῶν χριστιανῶν Γαλατιανῶν τῶν μὴ ὄντων Χίων ἔχοντος ἡγνισαοῦν μετοχὴν καὶ ἐπιστάσιαν καὶ ἐπιτροπὴν τὸ παράπαν ἐν αὐτῇ*». Ὁμοίως ἀναγνωρίστηκε καὶ μὲ κυβερνητικὸ ἔγγραφο τοῦ 1738.

Ἄλλη μεγάλη πυρκαγιά στὸν Γαλατᾶ τὸ 1771 ἔκαψε καθ' ὅλοκληρίαν τὸν ναό, ἀλλὰ καὶ πάλι οἱ Χιώτες ἀγωνίστηκαν γιὰ τὴν ἐκ βάθρων ἀνέγερσή του. Τὸ 1796 τοποθετήθηκαν νέες δεσποτικὲς εἰκόνες, «*απαρηγγέλθησαν ἐκ Ρωσίας ζωηρότεροι καὶ ἀρχαιοπρεπέστεροι*», καὶ ἀκολούθησαν καὶ ἄλλες ἐπισκευὲς καὶ βελτιώσεις (1799, 1836, 1852 -στέγαση νάρθηκα, 1874 -ἐπισκευὴ καὶ κατασκευὴ κωδωνοστασίου, 1888, 1891 -ἐπισκευὲς τῶν τάφων τοῦ περιβόλου) καὶ πολλὲς μεγάλες δαπάνες κατὰ καιροὺς ἔγιναν γιὰ ἀγορὲς ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν.

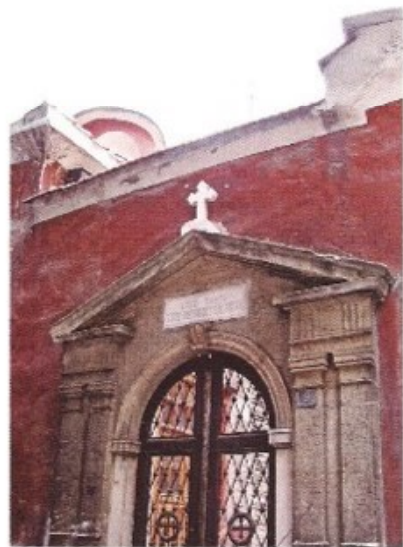
Ὁ ναός δὲν ἦταν μόνο θρησκευτικὸ κέντρο τῶν Χίων ἀλλὰ καὶ κέντρο κοινωνικῆς δράσης. Στὰ κατάστητά του, ποὺ δημοσιεύει ὁ Γεωργιάδης, ἀναφέρονται ὅλοι οἱ Χιώτες συνδρομητῆς, ἐπίτροποι, ἱερεῖς, ψάλτες καὶ γενικὰ ἡ μεγάλη δραστηριότητα τῆς χιακῆς ὁμογένειας. Μὲ γενναῖες συνδρομὲς ὑποστήριζαν ἀδιαλείπτως τὰ ἑκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα τοῦ νησιοῦ. Εἶναι συγκινητικὰ τὰ χειρόγραφα τῆς Βιβλιοθήκης «Κοραϊκῆς», ὅπου ἀναφέρονται οἱ προσφορὲς τῶν Χίων τῆς Πόλης στὴν πατρίδα τους, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ τὰ ἀπλὰ τους αἰτήματα, ὅπως νὰ τοὺς ἀποσταλοῦν ἀπὸ τὴ Χίο φοινικόκλαδα γιὰ τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ φροντίδα τοῦ ναοῦ αὐτοῦ, οἱ Χιώτες κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἐπιστάσις τους ἀνακαίνισαν καὶ καλλώπισαν τὴ Μονὴ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος στὴν νῆσο Πρώτη. Στὴ νῆσο Ἀντιγόνη ἀνέλαβαν τὴν ἀνέγερση τοῦ κατεστραμμένου ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἀπὸ ὅπου εἶχε μεταφερθεῖ ἡ εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου στὸν ναό τοῦ Γαλατᾶ. Συνέχιζαν νὰ προσφέρουν τὴ συνδρομὴ τους σὲ κάθε ἑκτακτὴ ἀνάγκη ὄχι μόνο στὴ Μονὴ ἀλλὰ καὶ στὴν κοινότητα, ἀφοῦ τὸ 1847, δαπανώντας 4.000 γρόσια, ὁ Μικὲς Δημητριάδης κατασκεύασε γιὰ τὸ χωριὸ ἓνα μεγάλο πηγάδι.

Ἡ ἀνθηρὴ χιακὴ παροικία τῆς Πόλης συνέδραμε ἐπίσης μὲ μεγάλα ποσὰ τὴν ἐκκλησία τῆς Θεοτόκου καὶ τὸ ἅγιοσμα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς στὸ Ἐπταπόργιο. Στὴ Ζωοδόχο Πηγὴ βρίσκονται οἱ τάφοι τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ Β' καὶ ἄλλων

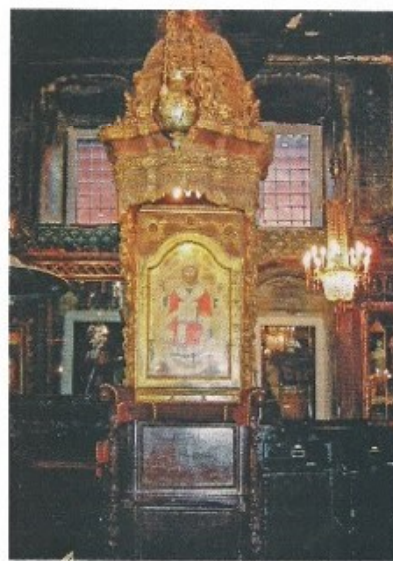
Ο ναός του Αγ. Ιωάννου των Χίων στον Γαλατά της Κωνσταντινούπολης.

Η είσοδος του ναού.

Η εικόνα του Αγ. Ιωάννου του Προδρόμου.

Ξυλόγλυπτα του ναού. Μέρος του τέμπλου, ο δεσποτικός θρόνος και ο δμβωνας.

Το βημόθυρο του τέμπλου.

Αγ. Ιωάννης Χίτων, δόξος Χίτου (Sakizcilar sokagi).

Το έπιγραμμα του τάφου Α. Σκούτα.

Τάφοι στο δαπέδο της αΐλης του ναού.

Χίων μεγάλων ευεργετών του ναού (Ε. Σκυλίτση, Π. Σεκιάρη, Ζ. Ράλλη). Ο ναός συμμετείχε επίσης στο έθνικό νεκροταφείο στο Σισλί, όπου ο Παύλος Στεφάνοβιτς Σκυλίτσης ανήγειρε το 1888 τόν περικαλλέστατο ναό της Μεταμορφώσεως. Εκεί είναι θαμμένοι πολλοί επιφανείς Χίοι.

Η χιακή παροικία λάμβανε μέρος στη διοίκηση και επιχορηγούσε με γενναίες δαπάνες εκπαιδευτικά ιδρύματα και τα χριστιανικά νοσοκομεία της Πόλης, το νοσοκομείο του Γαλατά και το έξω της πύλης των Έφρα Πύργων. Στα κατάστιχα του ναού αναγράφονται ιδιαίτερα ποσά για την ανατροφή ορφανών και έκθετων βρεφών, για σπουδές απόρων, για την επιμέλεια των Χριστιανών στις φυλακές, για τη διανομή αγαθών σε απόρους και πολλές άλλες αγαθοεργίες.

«*Επρώτευαν*, σημειώνει ο Γεωργιάδης, *εις τὸν ἐμπορικὸν καὶ οἰκονομολογικὸν κόσμον τῆς Πόλης καὶ ἦσαν οἱ κυριώτεροι μοχλοὶ πάσης τῆς κοινωνικῆς, παιδευτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς δράσεως*».

Πολλά από τα άρθρα του *Γενικοῦ Κανονισμοῦ τοῦ ἐν Γαλατᾷ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων*, τοῦ 1865, ἀναφέρονται στὰ καθήκοντα τῶν ἐπιτρόπων, ἡ θητεία τῶν ὁποίων ἦταν ἐνιαυσία. Κατὰ τὸ ἄρθρο 19 (Γεωργιάδης, σ. 247) ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἐκκλησίας ἐκτελοῦσε χρέη συμβολαιογραφικὰ καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἐπιτροπικῶν ἐγγράφων καθορίζονται ἐπακριβῶς. Ὁ Γεωργιάδης σημειώνει ὅτι ἀνεκαθεν στὸν ναὸ συντάσσονταν συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα Χιοπολιτῶν, τὰ ὁποῖα ἐπικυρώνονταν ἀπὸ τὸν προϊστάμενο καὶ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπίας καὶ αὐτὰ θεωροῦνταν ἔγκυρα ἀπὸ τὶς ἀρχές τῆς Χίου, ἀναφέρει μάλιστα ὅτι ὀκτῶ ὀγκώδεις κώδικες μὲ συμβολαιογραφικὲς πράξεις ὑπάρχουν (1898) στὰ ἀρχεῖα τοῦ ναοῦ.

Αὐτὴ τῆ μορφῆ ἔχουν τὰ δύο ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ὑπογραφές τῶν τότε προϊσταμένων τοῦ ναοῦ, ἐπιτρόπων καὶ μελῶν τῆς χιακῆς παροικίας, φέρουν καλῶς ἀποτυπωμένες τὶς σφραγίδες τοῦ ναοῦ καὶ τῆς ἐπιτροπῆς. Προστίθενται στὰ εὐάριθμα ὑπάρχοντα στὴ Βιβλιοθήκη, τὰ ὁποῖα, σύμφωνα μὲ τὸν Κατάλογο χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης Χίου ποὺ δημοσίευσε ὁ Στέφανος Καββάδας, εἶναι κυρίως ἐπιστολές τῶν Ἐπιτρόπων τοῦ ναοῦ πρὸς τὴ Δημογεροντία καὶ πρὸς τὴν Ἐφορεία τῶν Σχολείων τῆς Χίου γιὰ διάφορα θέματα².

2 Στ. Καββάδης, *Πὲν Χίω Βιβλιοθήκη Κοραῖ (Ἱστορία, Κατάλογος χειρογράφων)*, Ἀθήνα 1933, τὰ ὑπ' ἀρ. 607, 655, 703, 722, 957 (τὸ ἴδιο καὶ 962), 1368, 1381, 1393, 1477, 1482, 1503.

Τὰ κείμενα:

Α'. Πληρεξούσιον Ἐπιτροπικὸν ἔγγραφον
τοῦ Δημητρίου Νεαμονιτάκη ἐκ τοῦ χωρίου τῆς Χίου Κοινῆς πρὸς τὸν Χατζῆ Κωνσταντῖνον Κατοῦλη στὴ Χίο γιὰ τὴν πώληση κτήματός του στὸν Σταμάτιον Λαδράκη.

Ἐν Γαλατᾷ Κων/πόλεως τῇ 14 Φεβρουαρίου 1875.

1 σελίδα, διαστάσεις: 0,370x0,245

Ἀριθμ. Πρωτοκόλ. 750

Σελ. 1250

Σήμερον τὴν δεκάτην τετάρτην τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑβδομηκοστοῦ πέμπτου ἔτους ἡμέραν Παρασκευὴν τῆς ἑβδομάδος, παραστὰς ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ ἐπιτετραμμένου τοῦ γραφείου τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων καὶ προϊσταμένου ἐν τῇ αὐτῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ Ἀρχιμανδρίτου Κυρίλλου Γρηγοριάδου καὶ τῶν ὑπογεγραμμένων μαρτύρων ὁ Δημήτριος Νεαμονιτάκης ἐκ τοῦ χωρίου τῆς Χίου Κοινῆς ἤητήσατο τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος πληρεξούσιον ἐπιτροπικῶν ἐγγράφων, δι' οὗ ἀποκαθιστᾶ καὶ διορίζει πληρεξούσιον ἐπιτροπὸν του τὸν ἐν Χίῳ διαμένοντα Χατζῆ Κωνσταντῖνον Κατοῦλη, πρὸς ὃν παρέχει πλήρες τὸ δικαίωμα καὶ ἀπασαν τὴν πληρεξουσιότητα ἵνα πωλήσῃ εἰς τὸν Σταμάτιον Λαδράκη ἐν χωράφιον σύνδενδρον τεσσάρων(;) ὄργυιῶν ἐν τῇ θέσει Πλατῆ πλησίον τοῦ Φωτίου Μισοτέρη καὶ τοῦ Πέτρου Πίτικα καὶ τῆς ὁδοῦ ἀντὶ χιλίων πεντακοσίων ἐξήκοντα γροσίων ἀριθ. 1560, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ μὲν χίλια τεσσαράκοντα ἔλαβεν ἤδη παρ' αὐτοῦ, τὰς δὲ τέσσαρας ὀθωμανικὰς χρυσὰς λίρας ὀφείλει ὁ ἀγοραστὴς νὰ πληρώσῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου, δι' ὅσα χρεωστᾷ ὁ Δημήτριος Νεαμονιτάκης εἰς τὴν εἰρημένην ἱεράν ἐκκλησίαν, δόση δι' αὐτὸν τὸ τακτικὸν πωλητήριο ἐγγράφον καὶ ἐν γένει πράξῃ καὶ ἐνεργήσῃ πᾶν ὃ, τι ἀπαιτεῖται πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς πωλήσεως ταύτης ὑποσχομένου τοῦ ἐντολοδότου ὅπως παραδεχθῇ ἀπάσας τὰς πράξεις αὐτοῦ ὡς ἐνεργουμένας ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου καθὼς καὶ πᾶν τακτικὸν καὶ νόμιμον ἔξοδον γενησόμενον ἐπὶ τῆς προκειμένης ἐντολῆς.

Κατ' αἴτησιν τοῦ ὁποίου συνετάγη τὸ παρὸν πληρεξούσιον ἔγγραφον καὶ ὑπεγράφη ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν ὑποφαινομένων μαρτύρων.

Εγένετο ἐν Γαλατῶν Κων/πόλεως τῇ 14 Φεβρουαρίου 1875

Δημήτριος Νεαμονιτάκης (ὁ ἐντολοδόχος)

Γεώργιος Λαμπρινούδης, Μάρτυρας

Παντελής Μονιάδης, Μάρτυρας

(Πιὸ κάτω μία ἀκόμη ὑπογραφή) Θεμιστοκλῆς Μικέδης

Ὁ ἐπιτετραμμένος τοῦ γραφείου τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων καὶ προϊστάμενος ἐν τῇ αὐτῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ

Ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος Γρηγοριάδης

Πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς ὑπογραφῆς τοῦ προεστώτος

Σφραγίδα ὠσειδῆς, Γύρω: *ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΑΛΑΤΑ*, στὸ μέσον: Η ΕΠΙ- ΤΡΟΠΗ

Οἱ ἐπίτροποι

Πέτρος Δ. Σκυλίτζης,

Μιχ. Δ. Λινός

Γ. Καραμανίδης

Ἰωάννης Λεωνίδης

Σημειώσεις: Ὁ λόγιος ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος Γρηγοριάδης Κυζικηνός (μετέφρασε καὶ ἐξέδωσε τὴν ἱστορία τῆς Κυζίκου τοῦ Marguardi) διορίστηκε τὸ 1863 καὶ ὑπηρετήσε μέχρι τὸ 1879, ὅταν λόγῳ ἀσθενείας ἀποχώρησε στὴν πατρίδα του (Γεωργιάδης, σ. 362).

Τὸ ἔτος 1875 τῆς συντάξεως τοῦ ἐγγράφου, στὸν κατάλογο τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ναοῦ ποὺ παραθέτει ὁ Γεωργιάδης (σ. 336), ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα ἑπτὰ ἐπιτρόπων. Δὲν συμπεριλαμβάνεται ὁ Μιχ. Δ. Λινός, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐπίτροπος τὰ δύο προηγούμενα ἔτη.

Β'. Πληρεξούσιον Ἐπιτροπικὸν ἔγγραφο

τοῦ Ν. Κ. Μιοτέρη ἐκ Παγίδας πρὸς τὸν Ἰσ. Χ' Στ. Σουτάκην στὴ Χίο γιὰ τὴν πώληση κτήματος εἰς τὸν Σταμάτιον Παπᾶ Γεωργίου Πρώιον, κάτοικον τοῦ χωρίου Κοινῆς.

Ἐν Γαλατῶν Κων/πόλεως τῇ 18 Μαΐου 1891.

1 σελίδα, διαστάσεις: 0,370x0,235

Ἀριθμ. πρωτοκόλ. 284 (Ἐπιτροπικόν)

Ἐπάνω ἀριστερὰ στρογγυλὴ σφραγίδα. Γύρω ἡ ἐπιγραφή: ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΝ ΓΑΛΑΤΑ + ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΧΙΩΝ. Στὸ κέντρο: Ἡ εἰκόνα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου σὲ προτομὴ νὰ κρατᾷ τὴν κεφαλὴ του ἐπὶ πίνακι.

Σήμερον τῇ δεκάτῃ ὀγδόῃ Μαΐου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πρώτου ἔτους ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Σαββάτου, ἐφανισθεὶς ἐν τῷ ἐπιτροπικῷ τῆς ἐν Γαλατῶν Ἱερᾶς Ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων ὁ ἐκ χωρίου τῆς Χίου Παγίδα Νικόλαος Κων. Μιοτέρης μετὰ τῶν ὑποφαινομένων μαρτύρων ἠτήσατο τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος πληρεξουσίου ἐπιτροπικοῦ ἐγγράφου, δι' ὃ καθιστᾷ πληρεξούσιον ἑαυτοῦ ἐπίτροπον τὸν ἐν

Χίῳ διαμένοντα Ἰσίδωρον Χατῆ Σταματίου Σουτάκην ὅπως οὗτος δυνάμει τοῦ πληρεξουσίου ἐπιτροπικοῦ ἐγγράφου πωλήσῃ εἰς τὸν Σταμάτιον Παπᾶ Γεωργίου Πρώιον, κάτοικον τοῦ χωρίου Κοινῆς, ἀντὶ τεσσάρων (ἀριθμ. 4) ὀθωμανικῶν λιρῶν ἐν χωράφιον κείμενον εἰς τὴν θέσιν Μωνολέα σύνδενδρον ἔχον πλησιαστικὰς τὸν Γεώργιον Δ. Μιοτέρην καὶ τὸν Ἰωάννην Π. Νεωχοροῦσιν καὶ νὰ ὑπογράψῃ ὁ ἐντολοδόχος Ἰσίδωρος Σ. Σουτάκης τὰ ἐπὶ τούτῳ γενησόμενα πωλητήρια ἔγγραφα ἀντὶ τοῦ πωλητοῦ Νικολάου Κ. Μιοτέρη. Αναγνωρίζει δὲ ὁ πωλητὴς Ν. Κ. Μιοτέρης πᾶν γενησόμενον νόμιμον ἐξοδὸν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως ταύτης ἢν θεωρεῖ ὡς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου πραχθεῖσαν. Ἐφ' αὐτῇ καὶ συντάχθη τὸ παρὸν πληρεξούσιον ἔγγραφο καὶ ὑπεγράφη ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν ὑποφαινομένων μαρτύρων.

Εγένετο ἐν Γαλατῶν Κων/πόλεως τῇ 18 Μαΐου 1891

Χαρτόσημο ὀθωμανικὸ

Οἱ μάρτυρες

Ἰωάννης Χ' Παν. Δηράκης (:)

ὁ Ἐντολοδόχος

Ἀντὶ τοῦ ἀγραμμάτου Νικολάου Κωνσταν. Μιοτέρου ὑπογράφει ὁ Νικόλαος Δ. Χαζαράκης, αὐτὸς δὲ σταυροσημεῖται

Γεώργιος Μ. Χαζάκης

Ο προϊστάμενος της εν Γαλατῶν Ἱερῶς Ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων
καὶ ἐπιτετραμμένος τὰ τοῦ γραφείου Ἀγίας
Ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς Μ. Θεοτοκῆς

Ἡ ἐπιτροπὴ
στ. Χαλιωρῆς(ι)
Γ. Μπολλῆς
Νικήτας Σφήκας

Σημειώσεις: Ὁ πανοσιολογιάτατος ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς Μ. Θεοτοκῆς ἀπὸ
τὸ Πυργὶ τῆς Χίου, προλύτης τῆς θεολογίας, ψηφίστηκε προϊστάμενος τοῦ ναοῦ τὸ
1886 καὶ ὑπηρετήσε σ' αὐτὸν μέχρι τὸ 1892. Ἀκολουθῶς ὑπῆρξε τιτουλᾶριος ἐπί-
σκοπος Μυρέων (Γεωργιάδης, σ. 364), Μητροπολίτης Αἴνου καὶ Μητροπολίτης
Λέρου καὶ Καλύμνου³.

Τὸ ἔτος 1891 τῆς συντάξεως τοῦ ἐγγράφου, στὸν κατάλογο τῶν ἐπιτρόπων τοῦ
ναοῦ ποὺ παραθετεῖ ὁ Γεωργιάδης (σ. 347) ἀναγράφονται δέκα ἐπίτροποι, χωρὶς
νὰ συμπεριλαμβάνεται κανένας ἀπὸ τοὺς τρεῖς ποὺ ὑπογράφουν. Ὁ στ. Χαλιωρῆς
ἀναγράφεται ὡς ἐπίτροπος τὸ 1894 καὶ οἱ ἄλλοι δύο τὸ προηγούμενο τοῦ ἐγγράφου
ἔτος, τὸ 1890.

Ἐχοντας τὴν τύχη νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν ναὸ (2006, ἀπὸ ὅπου προέρχονται καὶ οἱ
φωτογραφίες), «τὸ πατροπαράδοτον αὐτὸ ἱερὸν κληροδότημα τῶν Χίων... τὸ προ-
νομοιοχον καὶ ἀναπαλιωτρίωτον τῆς χιακῆς παροικίας κτήμα» μὲ τὴ μακραίωνη καὶ
ἐνδοξη ἱστορία του καὶ τὴν τεράστια προσφορά, ὅπως διεξοδικὰ ἀναπτύσσεται στὶς
392 σελίδες τοῦ πολύτιμου βιβλίου τοῦ Γ. Π. Γεωργιάδου, καὶ ἀντικρύζοντας τοὺς
σωζόμενους τάφους ἐπιφανῶν Χίων, τὰ ἱερά ἀφιερώματα, τὸ λαμπρὸ ξυλόγλυπτο
τέμπλο, τὸν δεσποτικὸ θρόνον καὶ τὸν ἄμβωνα, τὰ προσκυνητάρια μὲ τὶς θαυμαστὰς
εἰκόνες καὶ τὶς ἀφιερωματικὰς ἐπιγραφὰς, μάρτυρες ὀλοζώντανους τῆς ζωῆς τῶν
Χίων στὴν Κωνσταντινούπολη, ἔνοιωσα μεγάλη συγκίνηση μὲ τὰ δύο χειρόγραφα
καὶ θέλησα νὰ τὰ κοινοποιήσω, συμβάλλοντας στὴ διατήρησιν τῆς μνήμης.

Αθηνᾶ Κ. Ζαχαροῦ-Λουτράρη
Δρ Ἱστορίας καὶ Ἀρχαιολογίας ΑΠΘ

3 Γ. Φ. Παπαδόπουλος, *Μνήμη Μητροπολίτου Γερμανοῦ Θεοτοκῆ (1845-1918)*, δικτ. τόπος,
<https://www.alithia.gr/aproposci/nmimi-mitropolitoy-germanoy-theotoka-1845-1918>.

ΚΡΑ. ΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΜΟΝΗ
«ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ» ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΩΝΟΣ
(Ἱερῶν ὁ ἁγίου Πανταζώου)
ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ
Τ.Κ. 1810 ΚΟΝΤΟΣ ΑΙΤΙΝΗΣ
Τηλ. Βελαντισίας: 2290 53406
icagiounektariou@gmail.com

Αριθ. Πρωτ. 371/3

Ἐν Αἴθρῃ τῆς 2^{ης}/5^{ου}/2020^{yx}

Πρὸς:
Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην
ΧΙΟΥ, ΦΑΡΩΝ 5 ΟΙΝΟΥΣΣΕΩΝ
ΜΟΝ ΜΟΝ ΜΑΡΚΟΝ
Εἰς Χίον

Σεβασμιώτατε,
ἀγαθόμενοι ὁλοθέρως τὴν ζήτησιν ὑμετέραν Δεξιῶν,
ἡμεῖς - ἐν ταῖς καλεαῖς ταῖς ταῖς ἡμέραις - οἰακοεσροφίῃ ἐν
τῷ κατ' ἐρίγνων Ἀγίῳ Ἰωάννῳ τὴν μαρτυρικὴν καὶ ἡρωικὴν
- ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐθνικὴν - Ἱ. Μητροπόλιν τὴν ὁσίαν
ἐνεργητεύθη εἰς Αὐτὴν τὸ ἄγον θέλημα τοῦ Τριαδικοῦ
θεοῦ

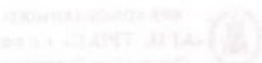
διὰ τῆς παρουσίας, ἀποστέλλομεν εἰς τὴν ὑμετέραν
ἀγάπην, χειρογράφως καὶ δι' ἐμμαρτυρίας, ὁλοθύμως
εὐχὰς καὶ ὀρεζομένας εὐχαριστίας.

Εὐχὰς μὲν ἠρώτων, λαμπρονομήας ὑπὸ τοῦ Ἁγαστέ-
ρου Φωτὸς τῆς Ἀναστάσεως, ὅπως τοῦτο τὸ φῶς εἰσπνε-
ουσα ἡ ὑμετέρα Ἀρχιερατεία, ὡς ἔσοτρον, μὴ εὐάεζην
ἀναστηροῖ τοῦτο ἐφετῆς εἰς τὸ ἀγαθόμενον ἄετῃ ποιμνίον.

Εὐχὰς δ' ἐρίσης καὶ διὰ τὰ σεπτὰ ἔργα ὑμῶν ὀνομαστέ-
ρια ἐν Σαββάτῳ 25^{ης} Ἀπριλίου. Ναι μὲν « διαγενο-
μένου τοῦ Σαββάτου » τῆς ὑμετέρας Ἐορτῆς καὶ ὡς ἐκ
τοῦτου, μεθεσρως, ἡτὴν ὄρκως « ἀνατείλαντος τοῦ Ἡ-
λίου », εἴμεθα ἡλέον ἀενάως, δυνάμει εἰς « τὴν μίαν
Σαββάτων », ἐν ἧ ὄν ἡμεῖς οὐ γαίης τὸ ἐορτάζην τὴν Σπατιω-
μέτην ἀφ' ἐνός, καὶ ἐορτάζομεθα τὴν ὀριαμθεύομεσαν Ἐκ-
κλησίαν ἀφ' ἐτέρου. Εὐχόμεθα οὖν δι' Ἑκὰς, ὅπως
ἡ ὄση ἡορεία τῶν ὑμετέρων ἡμερῶν - μετὰ βεβαίως,
κακροημέροισιν ἡμερῶν ὑγείας γυκῆς τε καὶ εὐφρατος --

ΙΕΡΑ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗ ΜΟΝΗ
 «ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ» ΑΓΙΩΝΗΣ
 (Ιερούς Ὁ Άγιος Πανταλάμις)
 ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ
 Τ.Κ. 18010 ΚΟΝΤΟΣ ΑΓΙΩΝΗΣ
 Τηλ. Επικοινωνίας: 22970 53866
 E-mail: agionektariou@gmail.com

Ἐν Αἰγύῳ τῇ _____

Αριθ. Πρωτ. _____

ἡ πορεία οὖν αὐτῆ μεταγράφη καὶ ὕψας ἐν ἐπέει
 εἰς τὴν βιβλίον τῶν ἑορταζομένων, κατὰ τὸ πρότυ-
 πόν τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρ-
 κου.

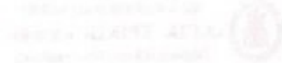
Εὐτυχῆς συμυρία δὲ τὸ γεγονός δεῖ ἐφέτος ἡ
 ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου συνέχευε τῷ Σαβ-
 βατῷ τῆς Διακαινησίμου καθ' ὃ ἑορτάζονται ὁκοὶ
 οἱ Ὅσιοι Κολλυβάδες Πατέρες, καὶ ὡς ἐκ τούτου,
 ἐζητήσακεν τὸν Ἀπόστολον Μάρκον ὁκοὺ μετὰ
 πλείστων Ὁσίων τῆς Χίου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἁγίου Νε-
 κταρίου, ὡς ἐκ τῶν κολλυβάδων.

Ἐφ' ἧς δὲ εὐχαριστίας ἀναπέμψακεν διὰ τὴν
 ἀγάπην καὶ τὴν προσευχὴν ὕμνων. Εὐγνωμόνως δε-
 χόμεθα ἡμῶν ἀποσταλλόμενον ἔτιπρον, ἐθαυνοῦμεν
 δὲ καὶ ἀρχαίροκεν διὰ τὸ περιοδικὸν «ΚΑΤΑΡΤΙΣΕΙΣ»,
 ὡς καὶ διὰ τὸ ἐμβόλιον ἡμερολόγιον 2020. Ὁ-
 μοίως εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς λόγους παραμυθίας
 καὶ τὰς προσευχὰς διὰ τὴν καθαριστὴν ἡμῶν καθη-
 γουμένην Θεοδοσίαν Μοναχὴν. Ἄφρατα ταῦτα
 λαμβάνομεν ὡς ὀφρὴν εὐαθείας τοῦ θυμιάματος τῆς
 ἀγαπῆσης ὕμνων καρδίας. Χαυρόμεθα καὶ δοξά-
 ζομεν ἐν Πανάμωδον Θεῶν.

Ἐπι δὲ τούτοις ἐπιμνησθῆσαι καὶ ἠράτῃ καὶ
 πολλὰκις τὰς πατριὰς ὕμνων εὐλογίας καὶ τὴν
 ἀδιάληττον συνέχευαν τῶν ἐπὶ ἡμῶν δεήσεων,
 ἀτακόμενον τὴν διὰ τῶν ἐπιμοιωνίαν,
 καὶ

ΙΕΡΑ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗ ΜΟΝΗ
 «ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ» ΑΓΙΩΝΗΣ
 (Ιερούς Ὁ Άγιος Πανταλάμις)
 ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ
 Τ.Κ. 18010 ΚΟΝΤΟΣ ΑΓΙΩΝΗΣ
 Τηλ. Επικοινωνίας: 22970 53866
 E-mail: agionektariou@gmail.com

Ἐν Αἰγύῳ τῇ _____

Αριθ. Πρωτ. _____

Στατελοῦμεν εὐσεβῶς,

Μετὰ εὐφροσύνης καὶ σεβαίμου
 ἡ καθηγουμένη

Τιμιολάκη Μουρατζή

ΤΑΞΙΔΙ ΜΕ «ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ»

Η κατασκήνωση της Ήρας Μητροπόλεως Χίου.

Εύλογία Θεοῦ ἦταν ἡ εὐκαιρία τῶν παιδιῶν τῆς κατασκηνώσεως Αναγνωστῶν τῆς Ήρας Μητροπόλεως Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ νὰ βρεθοῦν τὴν Πέμπτη 30 Ἰουλίου 2020 στὸν οἰκεῖο σὲ αὐτὰ χῶρο τῆς Κατασκηνώσεως στὸ Ἱερό Προσκύνημα Ἁγίας Μαρκέλλης. Μὲ τὸν Ἀρχηγό Πρεσβύτερο π. Ἰωάννη Κατσούνη καὶ τὸν Ὑπαρχηγό κ. Παντελὴ Κριτούλη, ὅλα τὰ παιδιά, μαθητὲς Σχολείων καὶ φοιτητὲς ΑΕΙ, συμμετέσχον καὶ ἔψαλαν στὴν Θεία Λειτουργία πού ἐτέλεσε ὁ πνευματικὸς τους πατέρας Σεβ. Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Μάρκος, ὁ ὁποῖος πρὸ τῆς ἀπολύσεως τοὺς ἐδῶρισε ἓνα μικρὸ ἐπιστήθιο σταυρὸ.

Ἐν συνεχείᾳ, κατὰ τὸ πρωῒνό, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν μελέτη ἀγιογραφικοῦ ἀναγνώσματος, ὁ Σεβασμιώτατος ἀνέλυσε τὴν κατάλληλη γιὰ νέους περικοπὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (Πρὸς Τιμόθεον Α', κεφ δ', στ. 9-15) διδοντας ὁδηγίες γιὰ τὴν ὀρθόδοξη πίστη καὶ τὴν ἠθικὴ ἀρετὴ πού πρέπει νὰ περικοσμοῦν τοὺς εὐσεβεῖς νέους.

Μετὰ τὸ πρωῒνό ἄλλα παιδιά ἐπαιζαν στὴν θάλασσα μὲ τὸν Ὑπαρχηγό καὶ ἄλλα ἀκολούθησαν τὸν Σεβασμιώτατο στὴν προσκυνηματικὴ πορεία του πρὸς τὸ ἅγισμα (τόπο μαρτυρίου) τῆς Ἁγ. Μαρκέλλης, ὅπου ὁ Χιώτης Ἱεράρχης ἀνέπεμψε δέση. Μὲ τὸ γεῦμα ἐγινε συζήτηση ἐπὶ τοῦ θέματος «Νεομάρτυρες καὶ Ἐθνομάρτυρες» μὲ ἐνδιαφέρουσες παρεμβάσεις τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα ἀπήτησαν ἀπὸ τὸν Ποιμενάρχη τῆς ἀκρτικῆς τους ἐπαρχίας νὰ συνεχίσει νὰ ἀρθρώνει καὶ ἐθνικὸ λόγο, ὅπως ἄλλωστε ἡ ἱστορία καὶ ἡ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας ἐπιβάλλει.

Μετὰ τὸ ἀπογευματινὸ παιχνίδι τὰ παιδιά συμμετέσχον στὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ στὴ συνέχεια παρουσίασαν τὴν ἑορτὴ ποιημάτων, κειμένων καὶ τραγουδιῶν πού εἶχαν προετοιμάσει μὲ θέμα τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τὸν Ναὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ἡ γιορτὴ τους ἔκλεισε μὲ τὸν ἀθλητικὸς ἀγῶνας. Ἡ εὐλογημένη αὐτὴ ἡμέρα ἐπισφραγίσθηκε μὲ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἀποδείπνου, τίς συμβουλές τοῦ Σεβασμιωτάτου γιὰ πνευματικὴ ζωὴ, ὑποδειγματικὴ συμπεριφορὰ, ἀρίστη πρόοδο στὰ μαθήματα καὶ μελέτη τῆς θεολογικῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας. Μάλιστα τοὺς ἐδῶρισε μίᾳ εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Πορταϊτίσσης καὶ ἓνα βιβλίο γιὰ τὴν ἄλωση τῆς Βασιλεύουσας.

Τὰ παιδιά ἐπέστρεψαν στὶς οἰκογένειες τους γεμάτα πνευματικὸ ἐφοδιασμό, ἀλλὰ καὶ νεανικὴ χαρὰ γιὰ μίᾳ μέρα ψυχαγωγίας, δηλαδὴ ἀγωγῆς τῆς ψυχῆς μὲ δάσκαλο τὸν Κύριο μας Ἰησοῦ Χριστό. Καὶ προσδοκοῦν τὴν ἐπομένη ἐκδρομὴ πού μᾶλλον δὲν θὰ ἀργήσει.

ΤΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΧΙΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΡΙΩΝ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ ΑΠΟΡΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΧΙΟΥ

Ὁ Σύνδεσμος ἰδρύθηκε καὶ λειτουργεῖ ἀπὸ τὸ ἔτος 1946. Τὸ Καταστατικὸ του ἔχει καταχωρηθεῖ στὰ Βιβλία Αναγνωρισμένων Σωματείων τοῦ Πρωτοδικείου Χίου στὶς 5.8.1946.

Ἀρχικὰ εἶχε τὴν ἐπωνυμία «ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΡΙΩΝ ΧΙΟΥ ΠΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΝ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΑΠΟΡΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ». Ἀπὸ τὸ ἔτος 1971 ἔχει τὴν σημερινή του ἐπωνυμία. Ἡ σφραγίδα του φέρει στὸ Κέντρο τὸ Σταυρὸ τοῦ Κυρίων ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἐπωνυμία του.

Σκοπὸς του εἶναι ἡ περιθαλψὴ καὶ ἀνακούφιση ἀπόρων ἀσθενῶν καὶ γενικὰ κάθε ἐνίσχυση ὕλικη καὶ ἠθικὴ τῶν ἐχόντων ἀνάγκη συνανθρώπων μας. Ἡ βοήθεια πού προσφέρεται ἦταν ἀρχικὰ ἡ συμπάρσταση καὶ βοήθεια τῶν νοσηλευομένων τόσο στὸ Σκυλίτσειο Γενικὸ Νοσοκομεῖο Χίου, ἀλλὰ καὶ στὸ Γηροκομεῖο Χίου «Ζωρζῆς Μιχαηλόνος», οἱ ὁποῖοι στεροῦντο συγγενῶν καὶ χρειαζόντουσαν συντροφία, βοήθεια τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, συμπάρσταση στὴν ὥρα τῆς ἀτομικῆς τους καθαριότητας, συνοδὸ γιὰ τὴν ἐπίσκεψή τους στὰ ἐξετάστῆρια, καθαρισμὸ τῶν ἐνδυμάτων τους στὰ σπῆτια τῶν μελῶν τοῦ Συνδέσμου, ἀγορὰ ἀναγκαίων πραγμάτων κλπ. Ἐπίσης βοήθεια στὴν ἐτοιμασία τοῦ γεύματος στὰ μαγειρεῖα τῶν Ἰδρυμάτων. Αὐτὴ ὅπως καταλαβαίνουμε ἦταν κυρίως χειρωνακτικὴ καὶ ἠθικὴ ἐργασία. Ἀργότερα ἐπεκτάθηκε καὶ στὴν παροχὴ οἰκονομικῶν βοηθημάτων γιὰ τὴν κάλυψη ἱατροφαρμακευτικῆς περιθαλψῆς, καὶ, ὅταν τὰ Ἀσφαλιστικὰ Ταμεῖα κάλυψαν τὴν ἀνάγκη αὐτή, προβήκαμε σὲ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση ἀπόρων ἀσθενῶν κυρίως, ἀλλὰ καὶ ἄλλων συμπολιτῶν μας. Ἡ σημερινὴ κατάσταση τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ταμείων, μετὰ τὴν προκύψασα οἰκονομικὴ κρίση, ἐπανεφέρε τὴν ἀνάγκη κάλυψης φαρμάκων καὶ ἱατρικῶν ἐξετάσεων σὲ ἀνασφάλιστους καὶ ἀνέργους, οἰκονομικὰ ἀσθενεῖς συνανθρώπους μας. Ἀρχικῶς τὸ Σωματεῖο ἐπιχορηγεῖτο ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Κοινωνικῆς Πρόνοιας στὸ ὁποῖο εἶναι ἐπισήμως καταχωρημένο, καὶ τὸ ὁποῖο διὰ τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Πρόνοιας Χίου ἐλέγχει μέχρι σήμερα τὸν προϋπολογισμό καὶ ἀπολογισμό ἐσόδων καὶ ἐξόδων, καὶ ἐπικυρώνει τὰ βιβλία του. Ἡ ἐπιχορήγηση σταμάτησε πρὸ ἐτῶν. Σήμερα τὰ ἐσοδὰ του προέρχονται ἀπὸ τίς συνδρομὲς τῶν μελῶν καὶ ἀπὸ δωρεὲς γνωστῶν καὶ φίλων του. Δὲν διαθέτει ἀκίνητη περιουσία. Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Χίου Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν ἀναγνωρίζοντας τὸ ἔργο του συμβάλλει πλέον μὲ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση πρὸς αὐτὸ δύο φορές τὸν χρόνο.

Τὸ Σωματεῖο λειτουργεῖ νόμιμα : ἔχει ΑΦΜ, ὑποβάλλει κατ' ἔτος Φορολογικὴ Δήλωση, ὑποβάλλει προϋπολογισμό καὶ ἀπολογισμό στὸ Τμήμα Κοινωνικῆς Πρόνοιας, ἐκδίδει παραστατικὰ θεωρημένα ἀπὸ τὸ Τμήμα Κοινωνικῆς Πρόνοιας, συγκαλεῖ Γενικὲς Συνελεύσεις.

Τὸ Σωματεῖο ἔχει τιμηθεῖ μὲ Δίπλωμα μετὰ σήματος ἀργυροῦ ἀπὸ τὴν Βασίλισσα Φρειδερίκη γιὰ τίς Ὑπηρεσίες πού προσέφερε στὸ Ἴδρυμα «Η

ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ». Το Δίπλωμα σήμερα φυλάσσεται στο Ιστορικό Αρχείο της Χίου στην Βιβλιοθήκη Κοραή. Επίσης έχει αναγνωρισθεί ειδικώς «ΩΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ», από το Υπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας.

Στην μακρά διαδρομή του ή δράση του λόγω του σκοπού του, προσπαθεί να είναι άθρομβη και διακριτική, αλλά ούσιαστική. Η άγαστή συνεργασία με τα αδελφά Σωματεία : την Φιλόπτωχο Αδελφότητα Κυριών Χίου και την Ορθόδοξη Χριστιανική Ένωση Κυριών και Νεανίδων προσφέρει την Ικανοποίηση αποτελεσματικής βοήθειας άσθενών και έπιλυσης προβλημάτων αναγκεμένων συνανθρώπων μας. Η προκύψασα οικονομική κρίση που πλήττει την Πατρίδα μας μέχρι σήμερα ανέδειξε την αναγκαιότητα της ύπαρξης του Σωματείου, καθώς συμπολίτες μας που διατάζουν, για τους δικούς τους λόγους, να πλησιάσουν την Εκκλησία δέχονται μία πρώτη γεύση της Χριστιανικής αγάπης από τα μέλη του Συνδέσμου μαζί με την προτροπή να πλησιάσουν τα άγιαστικά Μυστήρια της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας.

Στόν Ιερό Ναό Αγίου Στεφάνου στόν περίβολο του Σκυλίτσιου Γενικού Νοσοκομείου Χίου υπάρχει μεγάλη εικόνα των Αγίων Αναργύρων ή οποία άγιογραφήθηκε στο Άγιογραφείο της Ιεράς Μονής Αγίου Κωνσταντίνου στην Χίο με φροντίδα του Συνδέσμου τό 1964, καθώς είναι οι προστάτες του. Η εικόνα αυτή μεταφέρεται στο κέντρο του Ναού στην Έορτή του Σωματείου την 1η Νοεμβρίου κάθε έτους, όποτε και τελείται Θεία Λειτουργία και Αρτοκλασία καθώς και μνημόσυνο των Ιδρυτών, Δωρητών και Μελών του Σωματείου. Αρτάκια της Έορτής μοιράζονται στο Ιατρικό και Νοσηλευτικό Προσωπικό του Νοσοκομείου της Χίου και στους άσθενείς.

Η σημερινή συγκρότηση του διοικητικού Συμβουλίου είναι : Πρόεδρος: Μαρία Πρωίου, Αντιπρόεδρος: Μαριάνθη Θεοδώρακη, Γραμματέας Ζανέτα Μπουμπάρη, Ταμίας Βασιλεία Βαμβούρη Μέλη του ΔΣ του Σωματείου οι: Χαρούλα Άθηνάδη, Έλένη Μονιούδη, Μαρία Τσικνή, Ίασμη Λεγάτου, Σοφία Θεοδώρακη, Γεωργία Φαφαλιού, Άγγελική Τέττερη, Μαρία Φραγκάκη

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΥΡΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΩΝ

Η όρθόδοξος Χριστιανική Ένωσης και Νεανίδων Χίου είναι ένα από τα παλαιότερα Σωματεία, ίδρύθηκε τό έτος 1925.

Από την άρχή της λειτουργίας του ανέλαβε, σε δύσκολες εποχές για την Ελλάδα όλόκληρη, να βοηθά Χιώτες που αντιμετώπιζαν δυσκολίες και κυρίως παιδιά άπορα και όρφανά.

Η ένδυση και ή υπόδηση άπόρων μαθητών λεγόταν «έπένδυση» και έξακολούθησε να γίνεται κάθε χρόνο, για μεγάλο αριθμό παιδιών κατά την διάρκεια όλων αυτών των έτών και μέχρι πρόσφατα στην οικονομική κρίση που πλήττει την Χώρα μας. Παράλληλα υπήρχε οικονομική ένίσχυση και διανομή τροφίμων σε άσθενείς που είχαν ανάγκη και βοήθεια, σε μαθητές που ήθελαν να σπουδάσουν και δέν μπορούσε ή οικογένεια να αναλάβει τό βάρος των έξόδων.

Κατά την διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής έβελοντικά οι κυρίες ανέλαβαν την παραγωγή και διανομή σουσιτίων για τους άπόρους.

Η δράση του σωματείου όλα αυτά τα χρόνια, ήταν ενεργή και ούσιαστική, με την βοήθεια των εϋμερούνητων Χιωτών που ποτέ δέν παρέλειψαν να τό ένισχύουν οικονομικά.

Επίσης γινόταν έτήσιος έρανος όλα αυτά τα χρόνια. Σήμερα τα έσοδα του Σωματείου είναι πολύ λιγότερα και φυσικά ανάλογη είναι και ή δράση του. Για την πραγματοποίηση του σκοπού ύπάρχει συνεργασία με τους Έκπαιδευτικούς των Δημοτικών Σχολείων, οι όποιοι καταγράφουν τις ανάγκες οικογενειών για να σταλούν πλούσια πακέτα τροφίμων τα Χριστούγεννα, τό Πάσχα, ένίοτε και της Παναγίας.

Ένισχύονται μηνιαίως φοιτητές που δυσκολεύονται και είναι μεγάλη ή χαρά να ολοκληρώνουν τις σπουδές τους. Βοηθούνται μηνιαίως κάποιες οικογένειες με μικρά ποσά. Επίσης, ένισχύονται άσθενείς που άδυνατούν οικονομικά να μεταβούν στην Αθήνα για χημειοθεραπείες και λοιπά. Δυστυχώς, τα έσοδα του Σωματείου είναι πολύ περιορισμένα, παρά τις φιλότιμες προσπάθειες της Προέδρου και των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η Ιστορία του Σωματείου είναι μεγάλη, πλησιάζει τα έκατό χρόνια ζωής και πρέπει να συνεχίσει τό έργο του, γιατί πάντα ύπάρχουν συμπολίτες μας που έχουν ανάγκη στήριξης. Στην σφραγίδα του Σωματείου έχει χαραχθεί ή μορφή της Παναγίας Μητέρας όλων μας με τό Θείο Βρέφος στην άγκαλιά της και τό Στεφάνι της Δόξης. Η έορτή τους έτησίως τελείται με Θεία Λειτουργία στόν Ιερό Μητροπολιτικό Ναό Χίου την Κυριακή της Ορθοδοξίας όποτε και προσφέρεται κέρασμα στα μέλη του και συμμετέχουν και τα μέλη των άλλων Φιλανθρωπικών Σωματείων του νησιού. Έχει αναγνωρισθεί ως ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ από τό Υπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας.

Η οικογένεια Κοκκάλη τό έτος 1932 δώρισε τον 1^ο όροφο ιδιοκτησίας που βρίσκεται στην όδο Έλ. Βενιζέλου άρ 50 όπου είναι και ή έδρα των δραστηριοτήτων του. Στόν χώρο αυτό γινόταν ή διανομή των δεμάτων μέσα σε έορταστική άτμόσφαιρα με την εύλογητή παρουσία του έκάστοτε Μητροπολίτη και με διοργάνωση γιορτής με ποιήματα, τραγούδια, μικρά θεατρικά από τα παιδιά των Χριστιανικών Μαθητικών Ομάδων που λειτουργούσαν στόν χώρο από την Πνευματική Έστία Χίου «Ο Αλέξανδρος Γκιάλας», στην όποία είχε παραχωρηθεί ή χρήση του μεγαλύτερου μέρους της ιδιοκτησίας. Μεγάλη ήταν ή προσφορά των μελών όλων των Διοικητικών Συμβουλίων με ξεχωριστή την δράση της άείμνηστης Προέδρου Ίωάννας Μυριαγκού, ή όποία έπί σειρά πολλών ετών εργάσθηκε στην φιλανθρωπία με πολλή διακριτικότητα, άγάπη και όρχοντιά.

Σήμερα τό Διοικητικό Συμβούλιο αποτελούν οι κάτωθι κυρίες : Πρόεδρος Κίτσα Γλύκα,

Αντιπρόεδρος Αριέττα Μυριαγκού, Γραμματέας: Χριστίανα Λώ, Μέλη: Σοφία Συριάνη, Άγγελική Μπατά, Αργυρώ Φαράκλα, Φάνη Παντελίδη, Αλεξάνδρα Ζώνη, Έλλη Χαλιορή, Ίωάννα Μυριαγκού, Είρήνη Μυριαγκού.

Υπότροφοι φοιτηταί Ι.Μ. Χίου.

«Γιὰ μεὰ σημαία...»
(Κατασκήρυσις Ι. Μ. Χίου «ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ»).

Εἰλογία.
Διὰ χειρός κ. Γεωργίου Κ. Γκέλη, Φιλολόγου.